

Διαχείριση της αλιείας της ΕΕ

Η διαχείριση της αλιείας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ) βασίζεται στην ανάγκη να διασφαλιστούν η περιβαλλοντικά βιώσιμη εκμετάλλευση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων και η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κλάδου. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει νομοθεσία σχετικά με την πρόσβαση στα ύδατα της Ένωσης, την κατανομή και τη χρήση των πόρων, τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα, τους περιορισμούς των αλιευτικών προσπάθειών και τεχνικά μέτρα.

Νομική βάση

Άρθρα 38 έως 43 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Στόχοι

Κύριος στόχος είναι να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κλάδου μέσω της βιώσιμης εκμετάλλευσης των πόρων.

Επιτεύγματα

A. Κανόνες που διέπουν την πρόσβαση σε ύδατα και πόρους

Κατά γενικό κανόνα, τα αλιευτικά σκάφη που είναι νηολογημένα στο μητρώο αλιευτικού στόλου της ΕΕ έχουν ίση πρόσβαση σε όλα τα ύδατα και τους πόρους της Ένωσης. Υπάρχουν ορισμένες προσωρινές εξαιρέσεις από αυτόν τον κανόνα, οι οποίες θα παύσουν να ισχύουν στο τέλος του 2022. Αυτές είναι οι εξής:

1. Περιορισμοί πρόσβασης εντός της ζώνης των 12 ναυτικών μιλίων

Στα ύδατα μέχρι 12 ναυτικά μίλια από τις ακτές τους, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν την πρόσβαση μόνο στις ακόλουθες τρεις ομάδες σκαφών και αλιευτικών δραστηριοτήτων:

- σε σκάφη που κατά παράδοση αλιεύουν στα ύδατα αυτά από παρακείμενα λιμάνια·
- σε σκάφη που προσδιορίζονται στο πλαίσιο υφιστάμενων σχέσεων γειτονίας·
- σε αλιευτικά σκάφη που εμπíπτουν στις ρυθμίσεις που περιέχονται στο παράρτημα I του βασικού κανονισμού της ΚΑΠ.

2. Περιορισμοί πρόσβασης εντός της ζώνης των 100 ναυτικών μιλίων από τις ακτές των εξόχως απόκεντρων περιοχών

Στα ύδατα μέχρι 100 ναυτικά μίλια από τις γραμμές βάσης των εξόχως απόκεντρων περιοχών της Ένωσης, η πρόσβαση μπορεί να περιορίζεται στις ακόλουθες ομάδες σκαφών:

- σε σκάφη νηολογημένα στα λιμάνια αυτών των περιοχών·
- σε σκάφη που κατά παράδοση αλιεύουν σε αυτά ύδατα.

B. Ο στόχος της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης

Η διατήρηση των πόρων μέσω της προσαρμογής της αλιευτικής ικανότητας στις αλιευτικές δυνατότητες αποτελεί μία από τις προτεραιότητες της ΚΑΠ. Για την επίτευξη βιώσιμης εκμετάλλευσης, η διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων πρέπει να βασίζεται στην αρχή της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης (ΜΒΑ). Για τον σκοπό αυτόν, η ΚΑΠ βασίζει τις αποφάσεις της στις βέλτιστες διαθέσιμες επιστημονικές συμβουλές και εφαρμόζει την αρχή της προφύλαξης, σύμφωνα με την οποία η έλλειψη επαρκών επιστημονικών πληροφοριών δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως πρόσχημα για την αναβολή ή την παράλειψη λήψης μέτρων για τη διατήρηση των ειδών. Η βιώσιμη εκμετάλλευση σημαίνει επίσης ότι στη διαχείριση της αλιείας πρέπει να εφαρμοσθεί προοδευτικά μια βάσει οικοσυστήματος προσέγγιση.

Γ. Αλιευτικές δυνατότητες

Κάθε χρόνο, η ΕΕ κατανέμει αλιευτικές δυνατότητες για τα περισσότερα εμπορικά είδη, οι οποίες εκφράζονται ως συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα (ΤΑC). Με βάση τις επιστημονικές αξιολογήσεις του Διεθνούς Συμβουλίου για την Εξερεύνηση των Θαλασσών (ΔΣΕΘ) και της Επιστημονικής, Τεχνικής και Οικονομικής Επιτροπής Αλιείας (ΕΤΟΕΑ), η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο τις προτάσεις της σχετικά με τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα (ΤΑC) πριν από το τέλος κάθε έτους. Τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο των ρυθμίσεων πολυετών σχεδίων διαχείρισης, τα όρια των αλιευμάτων διακρίνονται από μεγαλύτερη σταθερότητα και δίνουν έτσι στους αλιείς τη δυνατότητα να προγραμματίζουν καλύτερα τις δραστηριότητές τους.

Δ. Η αρχή της σχετικής σταθερότητας

Οι αλιευτικές δυνατότητες κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η σχετική σταθερότητα των αλιευτικών δραστηριοτήτων κάθε κράτους μέλους για κάθε απόθεμα. Η αρχή της σχετικής σταθερότητας, η οποία βασίζεται συγκεκριμένα στα ιστορικά επίπεδα αλιευμάτων, απαιτεί τη διατήρηση ενός σταθερού ποσοστού επιτρεπόμενης αλιευτικής προσπάθειας για τα κύρια εμπορικά είδη για κάθε κράτος μέλος. Η αλιευτική προσπάθεια πρέπει γενικά να είναι σταθερή μακροπρόθεσμα, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας διατήρησης της αλιείας, ιδίως σε περιοχές που εξαρτώνται στον μέγιστο βαθμό από την αλιεία.

Ε. Καλύτερη προσαρμογή της αλιευτικής ικανότητας

Σύμφωνα με τον στόχο της ΚΑΠ για βιώσιμη εκμετάλλευση, η ισορροπία μεταξύ των αλιευτικών δυνατοτήτων και της αλιευτικής ικανότητας βελτιώνεται. Αυτό οφείλεται κυρίως στη βελτίωση της κατάστασης σημαντικών αλιευτικών αποθεμάτων μέσω της εκμετάλλευσης ολοένα και περισσότερων αποθεμάτων βάσει της μέγιστης βιώσιμης

απόδοσης (MBA), αλλά και στη μείωση της ικανότητας του αλιευτικού στόλου της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι οικονομικές επιδόσεις του μεγαλύτερου μέρους των αλιευτικών στόλων της ΕΕ έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) εκτιμήθηκε σε 3,7 δισεκατομμύρια EUR το 2014, ανήλθε δε σε 4,5 δισεκατομμύρια EUR το 2017. Το εκτιμώμενο ακαθάριστο κέρδος αυξήθηκε από 1,6 δισεκατομμύρια EUR το 2014 σε 2 δισεκατομμύρια EUR το 2017.

ΣΤ. Νέος κανονισμός σχετικά με τεχνικά μέτρα

Τα τεχνικά μέτρα είναι εργαλεία για την υποστήριξη της εφαρμογής της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Σε γενικές γραμμές, αποσκοπούν στην πρόληψη της αλίευσης ιχθυοειδών, μη εμπορικών ειδών και άλλων θαλάσσιων ζώων. Δεδομένης της ανάγκης να υιοθετηθεί μια νέα προσέγγιση ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των τεχνικών μέτρων, στις 20 Ιουνίου 2019, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1241 σχετικά με τη διατήρηση αλιευτικών πόρων και την προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων μέσω τεχνικών μέτρων. Ο κανονισμός αυτός επικαιροποιεί και ενοποιεί τους υφιστάμενους ορισμούς των αλιευτικών εργαλείων και των αλιευτικών δραστηριοτήτων και αποσκοπεί στο να διασφαλιστεί η ομοιομορφία όσον αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή των τεχνικών κανόνων. Επίσης, καθορίζει τεχνικά μέτρα που αφορούν την αλίευση και την εκφόρτωση θαλάσσιων βιολογικών πόρων, τη χρήση αλιευτικών εργαλείων και την αλληλεπίδραση των αλιευτικών δραστηριοτήτων με τα θαλάσσια οικοσυστήματα.

1. Κοινά τεχνικά μέτρα

Στον κανονισμό προβλέπονται κοινά τεχνικά μέτρα που εφαρμόζονται σε όλα τα ενωσιακά ύδατα και, κατά περίπτωση, στην ερασιτεχνική αλιεία:

- απαγόρευση καταστροφικών αλιευτικών εργαλείων ή καταστροφικών αλιευτικών μεθόδων στο πλαίσιο των οποίων χρησιμοποιούνται εκρηκτικές ύλες, δηλητηριώδεις ή ναρκωτικές ουσίες, ηλεκτρικό ρεύμα, αεροσφύρες ή άλλα κρουστικά εργαλεία, συρόμενα προσαρτήματα και αρπάγες για τη συλλογή ερυθρών κοραλλιών ή άλλων τύπων κοραλλιών ή κοραλλιοειδών οργανισμών, και ορισμένα ψαροντούφεκα·
- γενικοί περιορισμοί στη χρήση συρόμενων εργαλείων, στατικών διχτυών και παρασυρόμενων διχτυών·
- γενική απαγόρευση αλίευσης ευαίσθητων ειδών·
- απαγόρευση της χρήσης ειδικού αλιευτικού εξοπλισμού σε ευαίσθητους οικοτόπους, συμπεριλαμβανομένων των ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων·
- καθορισμός ελάχιστου μεγέθους αναφοράς διατήρησης (ΕΜΑΔ), δηλαδή ελάχιστου μεγέθους για τα είδη που μπορούν να διατηρούνται επί του σκάφους και/ή να εκφορτώνονται·
- μέτρα μείωσης των απορρίψεων, όπως η ανάπτυξη πιλοτικών έργων για τη διερεύνηση μεθόδων μείωσης των ανεπιθύμητων αλιευμάτων.

2. Περιφερειοποίηση των τεχνικών μέτρων

Ο κανονισμός θεσπίζει ένα πλαίσιο για την προσαρμογή των τεχνικών μέτρων στις περιφερειακές ιδιαιτερότητες της αλιείας. Η διαδικασία περιφερειοποίησης θα πρέπει

να υλοποιηθεί μέσω μιας προσέγγισης «από τη βάση προς την κορυφή», σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη, σε στενή συνεργασία με τον κλάδο στα πλαίσια τοπικών γνωμοδοτικών συμβουλίων, θα είναι σε θέση να υποβάλλουν κοινές συστάσεις για τα ακόλουθα τεχνικά μέτρα:

- επιλεκτικά ως προς το μέγεθος και ως προς το είδος εργαλεία·
- απαγόρευση ή περιορισμό των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε ορισμένες ζώνες και περιόδους·
- καθορισμό ελάχιστου μεγέθους αναφοράς διατήρησης (ΕΜΑΔ), δηλαδή ελάχιστου μεγέθους για τα είδη που μπορούν να διατηρούνται επί του σκάφους και/ή να εκφορτώνονται·
- δημιουργία περιοχών απαγόρευσης αλιείας σε πραγματικό χρόνο, με σκοπό να διασφαλίζεται η προστασία ευαίσθητων ειδών ή συγκεντρώσεων ιχθυδίων, γεννητόρων ειδών ιχθύων ή οστρακοειδών·
- χρήση καινοτόμων αλιευτικών εργαλείων·
- μέτρα διατήρησης·
- προσωρινά σχέδια απορρίψεων·
- καθορισμό πιλοτικών προγραμμάτων που αναπτύσσουν ένα σύστημα πλήρους τεκμηρίωσης αλιευμάτων και απορρίψεων βάσει μετρήσιμων επιδιώξεων και στόχων.

Z. Πολυετή σχέδια διαχείρισης

Τα πολυετή σχέδια διαχείρισης επιδιώκουν τη διατήρηση του όγκου των αποθεμάτων εντός ασφαλών βιολογικών ορίων για τις διάφορες θαλάσσιες λεκάνες της Ένωσης. Τα σχέδια αυτά ορίζουν τα μέγιστα επίπεδα αλιευμάτων και σειρά τεχνικών μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά κάθε αποθέματος και είδους αλιείας (είδος-στόχο, χρησιμοποιούμενα αλιευτικά εργαλεία, κατάσταση του σχετικού αποθέματος) και τον οικονομικό αντίκτυπο των μέτρων στο συγκεκριμένο είδος αλιείας.

H. Πολυετή σχέδια αποκατάστασης αποθεμάτων

Τα πολυετή σχέδια αποκατάστασης αποθεμάτων εφαρμόζονται για ιχθυαποθέματα που βρίσκονται σε κίνδυνο. Βασίζονται σε επιστημονικές συμβουλές και προβλέπουν όρια για την αλιευτική προσπάθεια, όπως για παράδειγμα όρια στον αριθμό των ημερών κατά τις οποίες τα σκάφη βρίσκονται στα ανοιχτά. Διασφαλίζουν τη «διατήρηση σε βιώσιμα επίπεδα των επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα θαλάσσια οικοσυστήματα».

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, το Κοινοβούλιο έχει διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της νομοθεσίας στον τομέα της διαχείρισης της αλιείας. Μερικά από τα πιο πρόσφατα και σημαντικά επιτεύγματα είναι τα εξής:

Στις 6 Ιουλίου 2016, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1139 για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου για τα αποθέματα γάδου, ρέγγας και

παπαλίνας της Βαλτικής θάλασσας^[1]. Τούτη η νέα περιφερειακή προσέγγιση λαμβάνει υπόψη της τις ισχυρές βιολογικές αλληλεπιδράσεις που υφίστανται. Θεσπίζει σχέδιο διαχείρισης της αλιείας πολλών ειδών, το οποίο συνεκτιμά τη δυναμική στην περιοχή μεταξύ των αποθεμάτων γάδου, ρέγγας και παπαλίνας και λαμβάνει επίσης υπόψη τα παρεμπύπτοντα αλιεύματα για τα εν λόγω αποθέματα, και συγκεκριμένα τα αποθέματα ευρωπαϊκής χωματίδας, καλκανιού, (*Platichrys flesus*) καλκανιού (*Psetta maxima*) και πησιού.

Στις 14 Σεπτεμβρίου 2016, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1627 για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου αποκατάστασης του τόνου στον Ανατολικό Ατλαντικό και στη Μεσόγειο^[2]. Το σχέδιο λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων τύπων αλιευτικών εργαλείων και τεχνικών αλιείας και προωθεί τη χρήση επιλεκτικών εργαλείων με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμβάλλοντας έτσι στην εξασφάλιση δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τις τοπικές κοινότητες.

Στις 22 Νοεμβρίου 2016, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/2094 σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1342/2008 για τη σύσταση μακροπρόθεσμου σχεδίου για τα αποθέματα γάδου και τις αλιευτικές δραστηριότητες που εκμεταλλεύονται τα αποθέματα αυτά^[3]. Στόχος της αναθεώρησης του σχεδίου ήταν να εξασφαλιστεί η εκμετάλλευση που αποκαθιστά και διατηρεί τα αποθέματα γάδου πάνω από τα επίπεδα που μπορούν να παράγουν τη μέγιστη βιώσιμη απόδοση.

Στις 4 Ιουλίου 2018, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/973 για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου για τα βενθοπελαγικά αποθέματα στη Βόρεια Θάλασσα και για τις αλιευτικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης των εν λόγω αποθεμάτων, το οποίο προσδιορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής της υποχρέωσης εκφόρτωσης στη Βόρεια Θάλασσα^[4]. Το σχέδιο περιλαμβάνει την εκμετάλλευση ενός καταλόγου βενθοπελαγικών αποθεμάτων στη Βόρεια Θάλασσα και, εφόσον τα εν λόγω αποθέματα εκτείνονται πέραν αυτής, στα παρακείμενα σε αυτήν ύδατα.

Στις 13 Νοεμβρίου 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε νομοθετικό ψήφισμα σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου για τα μικρά πελαγικά αποθέματα στην Αδριατική Θάλασσα και για τις αλιευτικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης των εν λόγω αποθεμάτων^[5].

Στις 19 Μαρτίου 2019, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/472 για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου για τα αποθέματα που αλιεύονται στα Δυτικά Ύδατα και στα παρακείμενα ύδατα, και τις αλιευτικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης των εν λόγω αποθεμάτων^[6].

[1] [EE L 191 της 15.7.2016, σ. 1.](#)

[2] [EE L 252 της 16.9.2016, σ. 1.](#)

[3] [EE L 330 της 3.12.2016, σ. 1.](#)

[4] [EE L 179 της 16.7.2018, σ. 1.](#)

[5] [Κείμενα που εγκρίθηκαν, ΤΑ\(2018\)0445.](#)

[6] [EE L 83 της 25.3.2019, σ. 1.](#)

Στις 20 Ιουνίου 2019, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1022 για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου σχετικά με τις αλιευτικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης βενθοπελαγικών αποθεμάτων στη δυτική Μεσόγειο Θάλασσα^[7].

Στις 20 Ιουνίου 2019, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1154 σχετικά με πολυετές σχέδιο αποκατάστασης για τον ξιφία της Μεσογείου^[8].

Στις 20 Ιουνίου 2019, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1241 σχετικά με τη διατήρηση αλιευτικών πόρων και την προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων μέσω τεχνικών μέτρων^[9].

Marcus Ernst Gerhard Breuer / María Dolores CASTRO CADENAS
06/2020

[7][EE L 172 της 26.6.2019, σ. 1.](#)

[8][EE L 188 της 12.7.2019, σ. 1.](#)

[9][EE L 198 της 25.7.2019, σ. 105.](#)

